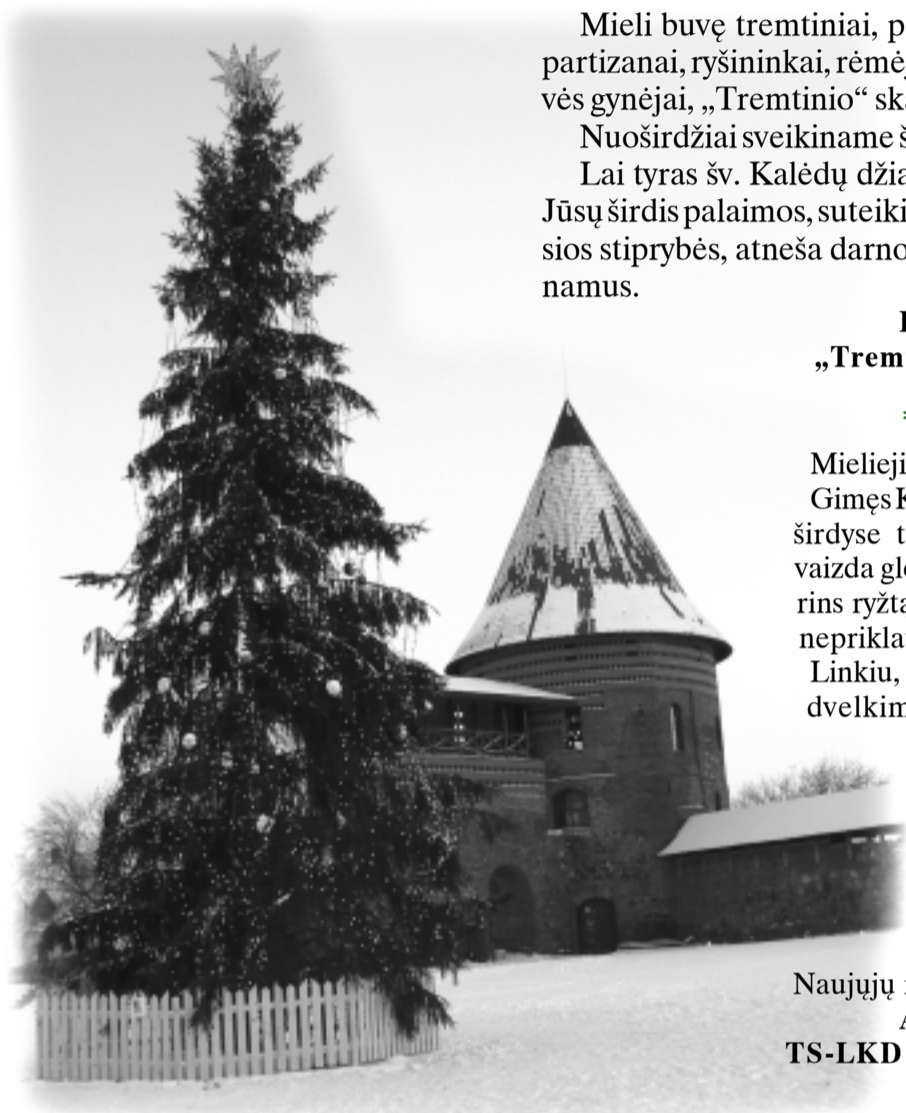

JAUKIŲ IR DŽIAUGSMINGŲ ŠVENTŲ KALĖDŲ

Mieli buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, partizanai, ryšininkai, rėmėjai, Lietuvos laisvės gynėjai, „Tremtinio“ skaitytojai,

Nuoširdžiai sveikiname šv. Kalėdų proga.

Lai tyras šv. Kalėdų džiaugsmas pripildo Jūsų širdis palaimos, suteikia ramybės ir dvasios stiprybės, atneša darnos ir laimės į Jūsų namus.

**LPKTS valdyba,
„Tremtinio“ redakcija**

* * *

Mielieji,

Gimęs Kristus tegu žadina širdyse tikėjimą, tad Apvaizda globos Tėvynę, stiprins ryžtą ginti jos laisvę ir nepriklausomybę.

Linkiu, kad Sibiro speigu dvelkimas, išbandymas ateities pūgomis nepalaužtų jėgų, mūsų Meilės, Tikėjimo ir Vilties.

Šiltų ir džiugių šv. Kalėdų, ramių ir laimingų

Naujųjų metų!

**Algirdas Blažys,
TS-LKD PKTF valdybos
pirmininkas**

Mielieji „Tremtinio“ skaitytojai,

Kalėdų dvasia vėl gaubia Lietuvą, ir vietoj nuolatinio šurmilio randasi daugiau tylos, ramybės, takaus buvimo su artimiausiais, savo pačių mintimis. Jėzaus gimimo išvakarėse lėtėjantis gyvenimo ritmas tarsi pats kuria sąlygas apmąstyti besibaigiančius metus, pagalvoti, ar teisingi, ar sąžiningi, ar tikrai krikščioniški buvome šalia esančiam žmogui ir patys sau.

Kalėdų vakarą viskuo, ką turime geriausio – gražiausiais žodžiais, viltimis, nuoširdumu ir atvirumu – dalijamės su brangiausiais žmonėmis tarsi Kalėdaičiu. Ir tada bendri ir ne tokie sunkūs tampa mūsų vargai ir lūkesčiai, bendras tampaėjimas į ateitį, tikėjimas, meilė ir viltis.

Nenutylėkime gero žodžio, nepagailėkime laiko nors ir nedideliu geram darbui – kad žmogiškumas būtų saugomas ir jūsų dvasios pastangoms. Kad Šventos Kalėdos iš tikrųjų būtų pažymėtos meilės savo artimui ženklai.

Nuoširdžiai linkiu bendros vilties – stiprinančios, drąsinančios, artinančios. Po dieviškos vilties sklaidžiama šviesa, kaip ir po saule, užtenka vietos kiekvienam, ir nė vienas negali būti atstumtas. Nuo šiol ir gamta grėžiasi ir grįžta į viltinąją pusę: ilgėja diena, daugėja šviesos. Tegul jos daugėja ne tik danguje, bet ir mūsų žodžiuose, mintyse, sielose. Tegul jos daugėja mūsų bendruomenėse ir namuose.

Nuoširdžiai sveikinu kiekvieną iš Jūsų, Jūsų šeimą ir artimuosius sulaukus šv. Kalėdų. Linkiu Jums dvasios ramybės, šilumos ir namų jaukumo ir, žinoma, tikėjimo šalia esančiu žmogumi.

Gražių Jums švenčių, gražių Naujųjų metų!

**Irena Degutienė,
Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotoja**

Advento popietė „Iš kartos į kartą, iš širdies į širdį“

Jau antrus metus iš eilės Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Marijampolės filialas kartu su Marijampolės švietimo centru rengia advento popietes pagyvenusiems žmonėms ir vaikams. Gruodžio 12 dieną vykusioje edukacinėje muzikinėje popietėje „Iš kartos į kartą, iš širdies į širdį“ dalyvavo Marijampolės ir Kalvarijos savivaldybių buvę tremtiniai bei politiniai kaliniai, Kalvarijos savivaldybės vaikų laikino-

sios globos namų auklėtiniai bei Marijampolės dienos centrus lankantys vaikai. Šio renginio organizatorė, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Marijampolės filialo valdybos pirmininkė Birutė Kažemėkaitė sakė, kad šventė tikrai bus tradicinė, nes jos tikslas – artėjant gražiausioms metų šventėms prisiminti senolių papročius, perduoti jų patirtį jaunimui, pasidalyti šiluma, pabendrauti ir pabūti kartu – sukviečia

vis daugiau dalyvių, iš širdies į širdį perduoda vis daugiau šilumos.

Tikrai nuoširdžią advento programą parengė ir susirinkusiems padovanojo Kalvarijos meno mokyklos moksleiviai: berniukų, mergaičių ir merginų vokaliniai ansambliai. Vaikai ne tik pradžiugino susirinkusiųjų širdis gražiomis giesmėmis bei dainomis, bet ir pralinksmino senovinėmis mįslėmis. Programą parengė ir kartu su vaikais atli-

ko ir jų mokytojos: Dalia Straleckaitė, Janina Jundulienė, Rita Kabelkaitė, Edita Mickevičiūtė ir Laimutė Juškevičiūtė.

Po koncerto prasidėjo praktiniai užsiėmimai: marijampolietė technologijų mokytoja Rūta Vaitonienė, pernai vaikus mokiusi šiaudelių vėrimo meno, šiemet pasakojo apie advento laikotarpio bei Kūčių vakarienės patiekalus, jų reikšmę ir vartojimo tradicijas, aiškino, kaip tai-

syklingai išminkyti tešlą, mokė vaikus daryti kūčiukus, išsivirti kisieliaus ir pasidaryti aguonpienio. Norintieji minkyti tešlą ir patys pasidaryti galbūt pirmuosius ne pardavtuvejė pirktus kūčiukus vos tilpo apie didžiulį stalą, o mokytoja ne šiaip vaikus mokė, bet dar ir „egzaminavo“: ką reiškia kūčiukai, kodėl per Kūčias valgome žuvis, kodėl kisielius turi būti raudonas, ir kokių burtų vaikai žino.

(keliamo į 2 psl.)

Autorės nuotraukos

Vaikai pradžiugino susirinkusiųjų širdis gražiomis giesmėmis bei dainomis

Mokytoja Rūta Vaitonienė mokė gaminti Kūčių vakarienės patiekalus

JAUKIŲ IR DŽIAUGSMINGŲ ŠVENTŲ KALĖDŲ

Mieli ir brangūs bendražygiai,

Kūčios – tai santarvės diena. Jei per metus buvome susipykę ar įskaudinę vieni kitus, skubėkime susitaikyti, atsisteiti skolas, kad metų sandūros slenkstį peržengtume ramia sąžine... Iš tiesų besibaigiantys 2012-ieji nebuvo lengvi metai. Sudėtingas ir Lietuvos politinis gyvenimas. Tačiau žmogus, apmąstydamas nueitą kelią, visada su viltimi žvelgia į ateitį, kuria naujus planus. Tvirtai tikiu, kad kartu mums pavyks įgyvendinti dar daug gerų sumanymų, realizuoti ne vieną prasmingą idėją.

Nuoširdžiai visus sveikinu gražiausių metų švenčių proga ir linkiu, kad visus mūsų darbus lydėtų drąsus ir teisingi sprendimai, kurie paverstų juos reikšmingais ir išliekančiais ilgam. Dovanokime vieni kitiems savo širdies šilumą, gerą nuotaiką, tvirtą tikėjimą, suspėkime džiaugtis ir mylėti! Laimingai sutikite 2013-uosius!

Nuoširdžiai –

**Vincė Vaidevutė Margevičienė,
LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė**

* * *

Gerbiami „Tremtinio“ leidėjai ir skaitytojai, tirpstant advento dienoms artėjame prie vienos gražiausių krikščionių švenčių – šv. Kalėdų. Tai metas, kada apmąstome nueitą kelią, prisimename brangiausias žmones.

Sveikinu šv. Kalėdų ir artėjančių Naujųjų metų proga. Linkiu, kad partizanų kovose, lageriuose, tremtyse, Sausio 13-osios nerime išsaugota tikėjimo šviesa lydėtų mūsų, mūsų šeimų, mūsų Tėvynės kasdienybės kelius ir pasirinkimų kryžkeles. Stiprios sveikatos, džiaugsmo, Dievo malonės ir globos!

Pagarbiai –

**Auksutė Ramanauskaitė-Skokauskienė,
Lietuvos Nepriklausomybės gynimo Sausio 13-osios
brolijos pirmininkė,
Lietuvos partizanų vado generolo
Adolfo Ramanausko-Vanago duktė**

* * *

Brangūs bendro likimo Broliai ir Sesės, kur bebūtume, tevienija mus Kūčių vakaro rimtis ir bendras stalas. Tegul tai būna stiprus pagrindas, į kurį remiasi šeima, tauta, valstybė.

Ramių, baltų, šv. Kalėdų! Lai meilė, šviesa ir tiesa lydi mūsų šeimas visais 2013 metais.

LPKTS Telšių filialas

* * *

Gerbiameji bendražygiai – buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, Laisvės gynėjai ir saugotojai,

Nuoširdžiai sveikiname šventų Kalėdų ir Naujųjų metų proga. Dėkojame Jums už nenuilstamą indėlį saugant ir įprasminant autentišką tautos istoriją. Teprisipildo mūsų širdys gerumu, gailėstingumu ir meilės.

Tegul Naujieji metai būna dosnūs prasmingų darbų, vilčių išsipildymo, asmeninės laimės ir santarvės Jums ir artimiesiems. Būkime pasirengę 2013-aisiais įveikti sutinkamus naujus iššūkius.

Pagarbiai –

**Jonas Puodžius, LPKTB pirmininkas,
Vytautas Miliuskas, LPKTB valdybos pirmininkas**

* * *

Mielieji, Šuoliuoja metai ir su jais tokiu pat greičiu – mūsų gyvenimas.

Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio vardu sveikinu visus bendražygius ir bendražyges, „Tremtinio“ redakciją ir skaitytojus šv. Kalėdų ir artėjančių Naujųjų metų proga.

Nuoširdžiai linkiu geros sveikatos, šventiškos nuotaikos ir kad į mūsų Tėvynę sugrįžtų sąžinė, pagarba Dievui, Tėvynei ir artimui.

Laimingų Naujųjų metų!

**Dimisijos majoras Vytautas Balsys,
LLKS štabo viršininkas**

LPKTS valdybos ir tarybos posėdžiuose

Gruodžio 15 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos buveinėje įvyko paskutiniai šiais metais LPKTS valdybos ir tarybos posėdžiai.

Valdybos posėdyje aptartas 2013 metų LPKTS renginių planas. Ateinančiais metais įvyksiantį LPKTS ataskaitinį suvažiavimą nutarta surengti balandžio 6 dieną. Konferenciją LPKTS 25-mečio proga numatyta organizuoti spalio mėnesį (data bus tikslinama). Taip pat kitąmet įvyks du žygiai „Partizanų takais“ – Žemaičių ir Didžiosios Kovos apygardose.

LPKTS Alytaus filialo pirmininkė S. Tamašauskienė informavo, kad LPKTS jaunesniosios kartos sąskrydis įvyks gegužės 11 dieną Alytuje.

Valdyba pritarė Finansų komiteto siūlymams, svarstė 2013 metų LPKTS pajamų ir išlaidų sąmatą.

LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas kalbėjo apie Kauno rezistencijos ir tremties muziejaus problemas. Muziejaus patalpos prieš šešerius metus išnuomotos Kauno miesto muziejui, sutartis pasirašyta aštuoneriems metams. Kauno miesto muziejus nori perimti Kauno rezistencijos ir tremties muziejaus fondus. Valdyba įpareigojo E. Strončiką aiškintis muziejaus ekspozicijos perspektyvas su Kauno miesto savivaldybės administracija.

„Tremtinio“ redaktorė Jolita Navickienė sakė, kad dauguma filialų jau pateikė medžiagą knygų „Laiko atodangos“ antrajai daliai. Knygą pradėta redaguoti.

Kitą LPKTS valdybos posėdį numatyta surengti sausio 19 dieną.

* * *

LPKTS tarybos posėdis tradiciškai pradėtas Lietuvos valstybės himnu ir tylos minute.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis džiaugėsi,

kad mūsų renginiuose dalyvauja vis daugiau jaunimo, tačiau apgailestavo, kad į renginius vangiai ateina LPKTS filialų nariai. Nerimą kelia LPKTS narių skaičiaus mažėjimas, sunkiai surenkamas nario mokestis. Pirmininkas paragino visus filialus turėti narių sąrašą, kaupti archyvą. Taip pat siūlė aktyviau naudotis elektroniniu paštu.

P. Jakučionis kvietė neleisti užgesti laikraščiu „Tremtinys“, paragino visus LPKTS narius jį užsiprenumeruoti.

LPKTS pirmininkas priminė, kad filialai, gavę labdarą, praneštų LPKTS buhalterijai, nes būtina parašyti pažymą labdarą suteikusiai įmonei.

Artėjančių švenčių proga P. Jakučionis visiems palinkėjo geros sveikatos ir ramybės.

LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas padėkojo filialams už šiemet nuveiktus darbus, kvietė šitaip dirbti ir toliau. Taip pat siūlė į filialo veiklą įtraukti kuo daugiau iniciatyvių žmonių, pasirūpinti pamaina.

Jis informavo, kad istorijos žurnalo „Laisvės kovų archyvas“ Nr. 45 sulauksime sausio mėnesį, kad LPKTS internetinis tinklalapis nuo sausio bus papildytas „Tremtinio“ archyvu, taip pat bus parengti Dainavos ir kitų partizanų apygardų kompaktinės plokštelės su nustatytomis kautynių ir bunkerių vietomis.

E. Strončikas susirinkusiesiems palinkėjo ramių Kūčių, linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų.

Posėdyje dalyvavę Seimo nariai: Vincė Vaidevutė Margevičienė, prof. Arimantas Dumčius ir Donatas Jankauskas, apžvelgė politinę situaciją.

LPKTS tarybos pirmininko pavaduotojas, Kauno filialo pirmininkas Juozas Savickas ragino filialus, kurių paskutiniai ataskaitiniai rinkiminiai susirinkimai surengti 2007–2008 metais, kuo skubiau juos surengti.

Varėnos filialo pirmininkas Vytautas Kaziulionis kalbėjo apie okupantų padarytos žalos atlyginimą, nukentėjusių pensijas, kai kurių istorikų istorijos klastojimą. Jis kiekvieno filialo pirmininkui ar atstovui padovanojo Varėnos filialo choro įdainuotų dainų kompaktinę plokštelę ir paragino kitų filialų ir chorų vadovus pasekti Varėnos pavyzdžiu – išleisti kompaktinę plokštelę.

LPKTS tarybos narė dr. Vanda Briedienė papasakojo apie bendradarbiavimą su kitomis šalimis. Ji tvirtino, kad daug ko turėtume pasimokyti iš Latvijos – po praėjusios krizės jie ne tik atkūrė visas pensijas, šioje šalyje visi buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai viešoju transportu važiuoja nemokamai.

V. Briedienė kiekvienam filialui padalino farmacinės įmonės „New Nordic“ dovanotų vitaminų.

Taip pat pasisakė Česlovas Tarvydas (Gargždai), Gintautas Kazlauskas (Druskininkai), Mindaugas Babonas (Garliava), Vytautas Raibikis (Marijampolė).

Buvo priimta rezoliucija „Dėl ketinimo neatkurti pensijų buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniam“ (spausdiname atskirai).

Posėdžio pabaigoje įteiktos padėkos Donatui Jankauskui, Onutei Tamošaitienei ir Gediminui Uogintui bei pasveikinti jubiliejus švenčiantys LPKTS filialų pirmininkai.

Visus tarybos posėdžio dalyvius valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas pakvietė pasigrožėti LPKTS salėje veikiančia paroda „Kalėdos – stebuklo laukimas“, parengtą LPKTS administracijos darbuotojo Raimondo Gleiznio, Kauno miesto muziejaus rezistencijos ir tremties ekspozicijai vadovo Roko Sinkevičiaus ir „Tremtinio“ redaktorės Jolitos Navickienės.

„Tremtinio“ inf.

Dėl ketinimo neatkurti pensijų buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniam

LPKTS tarybos rezoliucija

Mes, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai bei kiti nuo okupacinių režimų nukentėję asmenys, esame giliai pasipiktinę dėl naujos valdančiosios daugumos ketinimo neatkurti sumažintas valstybines pensijas nuo 2013 metų sausio 1 dienos, nors šiam tikslui buvo numatytos lėšos 2013 metų valstybės biudžeto projekte. Dabar šias lėšas numatoma panaudoti minimalaus atlyginimo didinimo tikslui.

Mums atrodo, kad tokiu būdu viena ir ta pati lazda at-

imama iš vieno ubago ir atiduodama kitam. Mes nemanome, kad dėl to ubagų bus mažiau.

Mes nesame prieš minimalaus atlyginimo didinimą, tačiau tie, kurie užsimojo jį didinti daugiau nei išgali valstybės išdas, turėtų ieškoti kitų finansavimo šaltinių. Amoralu ir antikonstituciška žmonėms, kovojusiems ir nukentėjusiems dėl nepriklausomos ir laisvos Lietuvos, dabar pasiligojusiems ir stovintiems arti am-

žnybės slenkščio, atimti viltį į minkštesnės duonos kąsnį. Nejaugi buvę tremtiniai neturi teisės reikalauti teisėtų lūkesčių išpildymo?

Anksčiau Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius viešai yra žadėjęs nenaudoti socialinės srities finansinių išteklių minimalios algos didinimui.

Prašome Seimą ir Vyriausybę atkurti buvusius iki krizės nukentėjusių asmenų ir Laisvės kovų dalyvių valstybinių pensijų dydžius.

Įvykiai, komentarai

Vietoj Vyriausybės programos turime tik gerų ketinimų sąrašą

Gruodžio 11 dieną naujai paskirtasis premjeras Algirdas Butkevičius pristatė 2012–2016 metų Vyriausybės programą – dokumento projektą, pagal kurį visa šalis ir jos piliečiai turės gyventi ateinančius ketverius metus. Trumpai drūtai kalbėdamas paskirtasis premjeras pareiškė, kad Vyriausybės efektyvumą matuosią Lietuvos žmonių gerove. „Esame tvirtai užsibrėžę eiti valstybės gerovės kūrime keliu, todėl mūsų Vyriausybės programa yra aiški, konkreti, orientuota į žmogų,“ – sakė Algirdas Butkevičius.

Išklausius jo pateiktos Seime programos pristatymą iš pradžių susidaro įspūdis, kad ją įgyvendinus būtų sukurta ideali santvarka, kur visi gautų tai, ko labiausiai trokšta, kur nėra jokių konfliktų nei tarp verslo ir dirbančių žmonių interesų, nei tarp realių galimybių ir mūsų turimų bendrų resursų, išteklių. Pagrindinius Vyriausybės veiklos prioritetus A. Butkevičius įvardijo užimtumo didinimą, nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimą. Jis tvirtino imsis priemonių, kad didėtų darbo užmokestis, gerėtų investicijų ir verslo sąlygos, pažadėjo pažaboti kontrabandą bei šešėlinę ekonomiką, sustiprinti kovą su korupcija, įvesti eurą, efektyviai panaudoti ES lėšas, kurios didins šalies konkurencingumą ir kels žmonių gyvenimo gerovę, peržiūrėti mokesčių sistemą. Čia atsirado vietos ketinimams sumažinti „Sodros“ išskolinimą, laipsniškai didinti pensijas ir socialines išmokas, sumažinti šildymo kainas, studijų mokesčius ir kita. Nuo kitų metų ši Vyriausybė ketina iki 1000 litų padidinti minimalų atlyginimą, nemokamai maitinti visus pradinukus mokyklose, jaunuoms šeimoms – paramą būstui įsigyti. Argi ne puikiai gyventume, jei tai būtų įvykdyta? Ketinimai geri, tik kyla klausimas, kaip, iš kokių lėšų tai bus įgyvendinama?

Per pusantros valandos vykusį Vyriausybės programos pristatymą paskirtojo premjero klausinėjantys Seimo nariai pabrėžė pagrindinį šios programos trūkumą – ji labai abstrakti, nekonkreči ir deklaratyvi. Joje nenurodoma, kaip vieni ar kiti gražūs ketinimai bus įgyvendinami. Ją komentuodamas laikinai Ministro Pirmininko pareigas ėjęs Andrius Kubilius teigė, kad šį dokumentą sunku pavadinti Vyriausybės programa, greičiau ją galima būtų laikyti gerų ketinimų

rinkiniu. Pasak jo, iš jos galima sužinoti, ko naujoji Vyriausybė nedarys, bet ne tai, ką darys. Ir tai yra visiškai tiesa, paprastai įrodoma tiesiog gretinant kai kuriuos pažadus.

Programoje aptariama naujoji mokesčių politika. Pirmu sakiniu čia tvirtinama, kad mokesčių politika negali žlugdyti verslo ir gamybos. Vadinasi, iš ekonominės krizės sunkiai besikapojančiam verslui mokesčiai neturėtų būti didinami. Bet tuo pačiu yra teigiama: „Pasiiekti, kad mokesčių politika būtų nukreipta į žmonių gerovės skatinimą, socialinės atskirties mažinimą, mažiausiai uždirbančių pajamų didinimą, solidarumo visuomenėje ir viešųjų šalių finansų stiprinimą“. Vadinasi, jie turėtų būti mažinami neturtingiesiems Lietuvos žmonėms, pensininkams, neįgaliesiems, smulkiajam verslui. Natūraliai kyla klausimas, iš ko mes formuosime savo nacionalinį biudžetą, jei įvykdysime į visas puses štai tokio minkštumo aksominę kairiųjų mokesčių politiką?

Optimistinė kairiųjų Vyriausybė naiviai tiki, kad biudžeto deficitą galima mažinti ne padidinta mokesčių našta iš savo darbo gyvenantiems žmonėms, bet didesniu dirbančiųjų skaičiumi išaugusiu vartojimu. Iš kur A. Butkevičius ims staigų dirbančiųjų pagausėjimą ir išaugusį vartojimą? Premjeras mano, kad iš tokios labai abstrakčios vietos, kurią pats vadina „atsigaunančia ekonomika“.

Kalbėdamas apie socialinę politiką A. Butkevičius tvirtino, kad pagrindinis Vyriausybės uždavinys užtikrinti „didžiąją dalį šalies gyventojų pajamų senatvėje, netekus dirbimo, vykdant tėvystės ar motinystės pareigas, praradus darbą“. Tuo tikslu ketinama stiprinti socialinio draudimo sistemą. Kaip tai bus daroma? Programoje nieko daugiau nepasakoma, išskyrus tai, kad bus sukurta galimybė pageidaujantiems draustiesiems grįžti iš antrosios pakopos pensijų fondų į valstybinio socialinio draudimo sistemą. Vadinasi, tikimasi, kad žmonės masiškai grįš iš pensijų fondų atgal į motininę „Sodros“ glėbį ir taip pagerės jos finansinė padėtis. Teisi buvo laikinoji finansų ministrė Ingrida Šimonytė, kuri preliminarai peržiūrėjusi A. Butkevičiaus Vyriausybės programą lakoniškai konstatavo: jie neigia realybę. Galima pasakyti dar daugiau. Ši Vyriausybė yra

akla, bet su puikiai išlavėjusia klausa. Puikiausiai girdi visų norus ir poreikius, tad nieko nelaukdama juos atkartoja savo nepamatuotuose pažaduose. Gal laikosi įsikibę liaudies išminties: „Pažadėsi – patiešysi, neištesėsi – nesugriešysi“.

Gruodžio 13 dieną Seime priimant A. Butkevičiaus programą, buvę valdantieji neslėpė nusivylimo ir nepritarimo.

„Dėl programos gal net nevertėtų daug diskutuoti dėl jos nekonkretumo ir Vyriausybės narių negebėjimo, kai paklausiamo, atskleisti, ką reiškia tie abstraktūs, gražiai skambantys programos siekiai. Standartinis atsakymas, kurį tokiu atveju išgirdavome, buvo toks: sudarysime darbo grupę. Todėl aš juokaudamas net sugalvojau tokias eiles Vyriausybės programai apibūdinti: „Yra Lietuvoje problemų. Ką darysim? Darbo grupę sudarysim“. Negalima programai pritarti ir dėl to, kad Vyriausybės programa grįsta nesąžiningumu. Ji grįsta nesąžiningais populistiniais rinkimų programų pažadais, grįsta nesąžiningu baigiančios darbą A. Kubiliaus Vyriausybės palikimo vertinimu, taip pat nesąžiningu ateities iliuzijų kūrimu, skelbiant atskiroms visuomenės grupėms malonius, labai laukiamus, bet tarpusavyje sunkiai suderinamus siekius. Iš tikrųjų yra daugiamilijardiniai savo finansine apimtimi socialinio pobūdžio pažadai. Tai ir Neįgaliųjų konvencijos skubus įgyvendinimas, ir valstybės tarnautojų atlyginimų didinimo pažadai. Tai teoriškai būtų įmanoma, bet tai reikalauja papildomų milijardinių mokestinių įplaukų,“ – taip Vyriausybės programą TS-LKD frakcijos vardu apibūdino Jurgis Razma.

Susipažinus su naujosios Vyriausybės programa labiausiai liūdina tai, kad be realių pažadų ir labai abstrakčių jų įgyvendinimo mechanizmų, joje nėra siekio kurti Lietuvą, kaip modernią ir klestinčią šalį. Čia nerasi platesnio užmojo ar gilesnės minties. Visos čia surašytos godos žemiškos, kreipiančios Lietuvos piliečių, tarsi visuotinai paliejamų, besibijančių net mažiausio grumstelio, kad nesuklyptų, gautos žvilgsni tik žemyn ir žemyn. Sau po kojomis. Perspektyvai vietos čia neužteko. Gal tai ir yra geriausias liudijimas, kad iš komunistinių šaknų besistebiantis daigas į medį tikrai neįsaug.

Ingrida VĖGELYTĖ

„Pasaulį seną išardysim“, arba savų neskriausim, skriausim svetimus

Netrukus po Seimo rinkimų, pasižymėjusių iki šiol neregėtu rinkėjų papirkinėjimo mastu ir kitais pažeidimais, dėl kurių nedviprasmišką nuomonę pareiškė Konstitucinis Seimas, valdančiosios daugumos balsais buvo priarta siūlymui atstatyti Vyriausiąją rinkimų komisiją, kaip nesugebėjusią garantuoti sąžiningų demokratinių rinkimų. Apie atsistatydinimą, beje, viešai kalbėjo ir VRK pirmininkas Z. Vaigauskas. Tai turėjo įvykti gruodžio 13 dieną. Deja, naujasis Seimas šį pirmtako nutarimą panaikino, nes neižvelgė VRK atsakomybės dėl skandalingų pažeidimų ir keistų pačios komisijos nutarimų, kuriuos neteisėtai netrukus pripažino Konstitucinis Teismas. Štai taip supranta demokratiją konstitucinė dauguma – jeigu rezultatai palankūs, „nugalėtojų niekas neteisina“.

Naujosios valdančiosios

daugumos sprendimai – tarsi batais per baltą staltiesę: taip galima pavadinti Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto nutarimą nuo kitų metų atsisakyti politinių kalinių ir tremtinių, nukentėjusių nuo okupacijos režimo, pensijų atkūrimo. Pasak Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nario, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojo Rimanto Jono Dagio, nors premjeras Algirdas Butkevičius žadėjo kaip minimalios algos didinimo šaltinio nenaudoti socialinės srities finansinių išteklių, bet iš tikrųjų atsakymą atkurti šias pensijas galima drąsiai sieti su noru bet kokia kaina didinti minimalią algą. Taigi faktą, kad tai bus daroma politinių kalinių ir tremtinių, nukentėjusių nuo okupacijos režimo, sąskaita, galima pavadinti tikra kalėdine dovanėle Paleckiuo „frontininkams“.

Prezidentė naujai Vyriausybei iškelė nelengvus uždavinius

Gruodžio 17 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė susitiko su naująja Vyriausybe. Susitikimo metu buvo aptarti svarbiausi 16-osios Vyriausybės uždaviniai. „Ministrų kabineto laukia dideli iššūkiai, kurie pareikalaus išminties ir susitelkimo,“ – sakė Prezidentė. Didžiausias dėmesys buvo skirtas šalies finansų valdymui: Lietuva privalės griežtai laikytis prisiimtų įsipareigojimų ir finansinės drausmės nuostatų, kurias reikia perkelti į nacionalinę teisę konstituciniu lygmeniu, kovoti su mokesčių vengimu, pasiruošti euro įvedimui, kuris galėtų įvykti 2015–2016 metais. Kitas svarbus Vyriausybės darbo baras – energetinio saugumo užtikrinimas: Vyriausybė privalės mažinti priklausomybę nuovienintelietikėjo, baigti suskystintųjų dujų terminalo statybas, integruotis į Europos elektros energetikos sistemą, ir, žinoma, padaryti taip, kad elektra ir šiluma žmogui būtų įperkama.

Nemažai iššūkių naujosios Vyriausybės lauks kovojant su politine ir ekonomine korupcija, užtikrinant žmonių gerovės augimą.

Pasiruošimas ir pirminkavimas Europos Sąjungos

taryboje, pasak Prezidentės, yra neeilinis iššūkis, dėl kurio sutarė visos politinės jėgos, todėl reikės didelio susitelkimo.

Tačiau Prezidentė pripažino, kad šešioliktąją Vyriausybę patvirtino su tam tikru pasitikėjimo avansu, todėl pažadėjo skirti asmenišką dėmesį šioms sritims: ar laikomasi fiskalinės ir ekonominės drausmės, o informacija apie situaciją atitinka tikrovę; ar valstybingumas ir strateginiai ilgalaikiai interesai neaukojami dėl trumpalaikės pigesnio gyvenimo iliuzijos; ar ES lėšų skirstymas ir organizuojami viešieji pirkimai vyksta skaidriai; ar oligarchiniai interesai nepaversįkaite visos Vyriausybės; ar vyksta reali kova su korupcija ir šešėline ekonomika, ar ji tik imituojama ir dangstomos įsisenėjusios ydos.

Sprendžiant iš Prezidentės įvardintų jos asmeninio dėmesio sferų, galima daryti prielaidą, kad šalies vadovė viešai perspėjo naująją valdančiąją daugumą, jog netoleruos ką tik išvardintų neigiamų. Šiame perspėjime galima išvelgti ir aiškia užuominą, kad dabartinei valdančiajai daugumai nesvetimos šios ydos. Deja, nėra jokių garantijų, kad tų ydų bus atsisakyta.

Gintaras MARKEVIČIUS

Filmas pagal Antano Šileikos knygą

Lietuvių kilmės Kanados rašytojas Antanas Šileika yra išleidęs keturis romanus: „Dinner at the End of the World“ (1994), „Buying on Time“ (1997), „Woman in Bronze“ (2004, lietuviškas leidimas „Bronzinė moteris“, 2009) ir „Underground“ (2011). Pastarojo romano lietuvišką leidimą „Pogrindis“ (2012), dar kvepiantį spaustuvės dažais, jau galima rasti Lietuvos knygynuose, o pats autorius bus 2013 metų Vilniaus knygų mugės svečias.

Lapkričio 3 dieną Antanas Šileika kartu su naujausiojo kūrinio ekranizacijos teises įsigijusiu kino režisieriumi Tomu Donela viešėjo Čikagoje, Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, kuriame Amerikos lietuvių organizacija „National Lithuanian American Hall of Fame“ surengė jų abiejų susitikimą su Čikagos lietuvių bendruomene, esamais ir būsimais knygos skaitytojais bei filmo idėjos rėmėjais. Jų anglų kalba vykusio pokalbio fragmentus užrašė ir parengė Balzeko lietuvių kultūros muziejaus spaudos atstovė Karilė VAITKUTĖ.

Karas pagal Čerčilį

Antanas Šileika prisipažino, kad visuomet norėjęs rašyti apie 20 amžių. Kadangi vienas pagrindinių istorinių šio amžiaus įvykių buvo Antansis pasaulinis karas, norėjęs rašyti ir apie karą. Rašytojas teigė, kad Vakarų Europa ir Šiaurės Amerika apie šį karą galvoja taip, kaip Vinstonas Čerčilis įdiegė: tai buvęs „geras karas“, „gera kova“. Tokį patį požiūrį atspindi ir 1998 metais pastatytas Steveno Spielbergo filmas „Gelbstint eilinį Rajaną“ (Saving Private Ryan). Vakaruose daugiau ar mažiau visiems Antrasis pasaulinis karas baigėsi 1945 metų gegužę. Tačiau Rytų Europoje buvo toli gražu ne taip. Apie tai, kas vyko Rytų Europoje po Antrojo pasaulinio karo, buvo labai mažai žinoma Vakaruose. Antanas Šileika, lietuvių kilmės vakarietis, negalėjo nesidomėti savo tėvų Tėvyne. Netruko paaiškėti, kad Lietuvos pokaris buvo labai panašus į Latvijos, Ukrainos, Baltarusijos ir Lenkijos pokarį. Vadinasi, rašant romaną, pagrįstą istoriniais įvykiais Lietuvoje, nušviečiama ir visos Rytų Europos padėtis.

Vakaruose išaušo Rytų Europos valanda

Rašytojas paaiškino, kodėl „Pogrindis“ parašė tik da-

bar. Tam priežasčių būta ne vienos. Visų pirma prieš kelėtą dešimtmečių Lietuva ir visa Rytų Europa daugumai vakariečių buvo visiškai neįdomios šalys. Tai buvo tiesiog „nemandingos“ pasaulio vietos. Autoriaus tėvų karta politikoje palaikė dešinę poziciją, o rašytojai ir menininkai dažniausiai yra kairesnių pažiūrų. 6–7 dešimtmetyje visi domėjosi tuo, kas vyko Pietų Afrikoje, Nikaragvoje, bet ne Lietuvoje. Tiesą pasakius, tuomet jaunimas net dorai nesuprato, ką ir kiek žinojo jų tėvų kartos žmonės, apie kuriuos galėdavai išgirsti tik tiek: jų dantys blogi, jie prastai rengiasi, jų politika bloga, jie labai neįdomūs. Tačiau subrendę daugelis suprato, kad yra atvirkščiai: tie, kurie ma-

Rašytojas Antanas Šileika

dingai rengiasi, dažniausiai yra didžiausi kvailiai, o tie, kurie vaikšto prastai apsirengę, kartais gali žinoti labai daug.

Kita priežastis, dėl kurios tik pastaruju metu Lietuva tapo įdomi, yra ta, kad Vakaruose paplito daugiakultūriškumas. Įdomus tapo platesnis pasaulis, ne vien Šiaurės Amerika ar Vakarų Europa. Trečias dalykas – sugriuvus Sovietų sąjungai, atsivėrė archyvai, į kuriuos „sulindo“ istorikai. Jų tyrinėjimų rezultatas jaučiamas būtent dabar. Vos ne kasmet išleidžiamos naujos istorinės studijos apie Rytų Europą po Antrojo pasaulinio karo. Viena naujausių – „Geležinė uždanga: Rytų Europos sutriuškinimas 1944–1956“ („Iron Curtain: The Crushing of Eastern Europe, 1944–1956“). O juk anksčiau dešimtmečių dešimtmečiais skaitėme tik Roberto Konkuesto knygas.

Antanas Šileika primena, kad jis pats – ne istorikas, o romanų kūrėjas. Todėl nereikia tikėtis, kad jo romane atkurti tikslūs faktai, tikslios vieno ar kito personažo biografijos. Rašytojas domisi ne tik istorinėmis asmenybėmis, bet apskritai žmogumi ir tuo, kaip asmenybės paveikia bendrosios sunkios gyvenimo situacijos. Taip jau sutapo, kad įtaigiau rašyti padėjo ir paties autoriaus gyvenimo aplinkybės: romano rašymo

metu jo sūnus buvo kariuomenėje ir tarnavo ypač pavojingoje pasaulio vietoje – Afganistane.

Šaltiniai

Nusprendęs kurti romaną, rašytojas užsimojo perskaityti viską, kas yra parašyta apie partizaninį karą Lietuvoje. Tačiau perskaitęs beveik 40 knygų, suprato, kad parašyta tiek daug, kad visko niekada neperskaitytų. Svarbiausiu savo šaltiniu A. Šileika pasirinko Juozo Lukšos-Daumanto knygą „Partizanai“. Jo teigimu, ypač įdomus yra penktasis šios knygos leidimas, nes jame pateikta be galo daug papildomos informacijos.

Dar vienas šaltinis buvo Ramanausko-Vanago knyga „Daugel krito sūnų“, kurioje aprašytas Merkinės puolimas. Su šia knyga Šileika buvo nuvykęs į Merkinę ir vaikščiodamas po miestelį mėgino įsivaizduoti, iš kur puolė partizanai, kad galėtų tai aprašyti savo knygoje. Buvo įdomu, kad vietiniai žmonės apie rezistencijos laikotarpio įvykius jam galėjo papasakoti taip vaizdžiai, lyg tai būtų atsitikę vakar. Dar viena knyga, kuria autorius rėmėsi, pasakojo apie Lukšos bendražygį Povilą Pečiulaitį-Lakštingalą. Jis, kaip Šekspyro dramose, buvo antraeilis personažas – paprastas žmogus, kuriam labai sekėsi.

Dar viena svarbi knyga – Liongino Baliukevičiaus „Partizano Dzūko dienoraštis“, iš kurios A. Šileika pasinėmė Kosto Kubilinsko istoriją. Kita vertus, jis teigia, kad buvęs įdomu skaityti ir sovietmečiu išleistą knygą „Vanagai iš anapus“, kurioje partizanai vaizduojami kaip neigiami personažai, žodžiu, viskas apversta aukštyn kojomis.

„Pogrindžio“ herojai – ne iš Disneilendo

Antano Šileikos nuomone, amerikiečiai gyvena Disneilende – pasakų šaly, kur kiekviena istorija baigiasi laimingai, o didžiausia įsivaizduojama trauma herojui, pavyzdžiui, kad jo tėvelis negalėjo stebėti beisbolo varžybų, kuriose jis žaidė“. Nieko sau „trauma“! O kokia trauma būtų, jei tėvelis apskritai negrįžtų namo? O jei jį nušautų? O gal kartu ir mamą?

Pokario Rytų Europa – ne Disneilendo pasaka. Pokario Rytų Europos žmonių istorijos daug tragiškesnės, sudė-

tingesnės, gilesnės. Tačiau ir ekstremalių sunkumų metais žmonės lieka žmonėmis – jie myli, pavargsta, jie nori aplankyti tėvus, galų gale, nori pailsėti. Ir, žinoma, jie nenori mirti. Visai kaip filme „Niekas nenorėjo mirti“. Beje, ir tragiškoms aplinkybėmis būna kuriozinių, komiškų ir tragikominių situacijų. Tačiau įdomus dalykas, pasak rašytojo, kad pokario metų žmogus buvo kitoks, nei dabar. Tuomet tėvynė buvo svarbiau už asmeninį gyvenimą. Tokius herojus ir stengėsi kurti „Pogrindžio“ autorius.

Partizanai – ne visiems didvyriai

Nors pačiam rašytojui nekyla klausimas, ar partizanai buvo tautos didvyriai, kovoję už Tėvynės laisvę, jis teigia puikiai žinąs, kad iki šiol ne visi lietuviai šiuos kovotojus laiko didvyriais. Tiesą pasakius, egzistuoja netgi labai arši opozicija partizanams. Štai neseniai vaikščiojant po Merkinę ir kalbant su žinomu teatro režisieriumi Jonu Jurašu, šis pasakė tai, apie ką pats Šileika tiesiog nesuimaštė: Merkinė yra mažas miestelis ir šiuo metu čia gyvena ir tie, kurių tėvai buvo stribai, ir tie, kurių tėvai buvo partizanai. Vadinasi, tavo kaimyno tėvas gal nušovė tavo tėvą, o kito kaimyno tėvas gal išvežė tavo tetą į GULAGą? Negi būtų įmanoma, kad vieni kitiems pasakę „pamirškime praeitį“ jie gyventų tikroje taikoje? Anot rašytojo, tokios galimybės nėra. Tad arši opozicija egzistuoja. Taigi vienareikšmių istorijų nėra. O jei dar atsižvelgtume į komplikacijas, kurias įneša Holokaustas... Kuo giliau į mišką, tuo klaidžiau.

Ar Lietuvai reikia romano ir filmo apie rezistencijos laikotarpį?

Jei skirtumas tarp Antano Šileikos ir jo tėvų kartos kadaise atrodė neaprepiamai didelis ir vaikų kartai buvo visai neįdomu, ką daro tėvų karta, tai šiandien, rašytojo nuomone, skirtumas tarp tėvų ir vaikų kartų gerokai sumažėjęs. Bent jau rašytojo šeimoje. Štai jo sūnui, visai kaip ir jam pačiam, labai įdomi istorija ir įdomu tai, kas vyko ar vyksta Lietuvoje. Sūnus priklauso jau trečiai imigrantų kartai Kanadoje, tačiau šeimoje vis dar bendraujama lietuviškai. Taip yra todėl, kad Lietuva ir Lietuvos istorija

yra ne tik įdomi, bet ir sava, brangi. Rašytojui pavyko savo lietuviška istorija sudominti įvairių kartų skaitytojus Kanadoje. Kaip seksis knygai Lietuvoje – parodys laikas.

O štai režisierius Tomas Donela, ketinantis ekranizuoti „Pogrindį“, mano, jog šis svarbus, įdomus ir labai įtikinamai parašytas romanas Lietuvoje gali turėti paklausą. Beje, pasak režisieriaus, naujasis kino projektas, matyt, buvęs „užprogramuotas žvaigždėse“, kadangi į susitikimą su romanu ir jo autoriumi jį atvedė atsitiktinimų virtinė: savo filmą „Atsisveikinimas“ Tomas Donela išsiuntė į Čikagos kino festivalį, kur jį pamatė Amerikos lietuvių organizacijos „National Lithuanian American Hall of Fame“ ikūrėjas Jonas Platakis, vėliau išsiuntęs režisieriui paskaityti A. Šileikos „Pogrindį“ anglų kalba. Knyga režisieriui taip patiko, kad jis nedelsdamas susisiektė su rašytoju Toronte, kur tuo metu kino festivalyje kaip tyčia buvo rodomas „Atsisveikinimas“. Filmas rašytojui taip pat paliko gerą įspūdį, todėl dėl teisių ekranizuoti „Pogrindį“ kūrėjai susitarė iškart, tarpininkaujant ir prisidedant „National Lithuanian American Hall of Fame“ organizacijai.

Šiuo metu būsimo filmo projektas dar tik „užkuriamas“, ir režisieriui labai svarbu, kad jis būtų gerai žinomas ir remiamas užsienyje gyvenančių lietuvių. Investavimo į filmo projektą galimybėmis jau domisi garbūs Amerikos lietuviai, tarp jų ir pats Lietuvos kultūros muziejaus Čikagoje ikūrėjas bei savininkas. Lietuvos Respublikos garbės konsulas Stanley Balzekas.

Režisierius tikisi, kad Lietuvoje romanas sulauks dėmesio kaip dar vienas tiesos pliūpsnis. Tie, kurių „smegetys buvo praplautos“ sovietiniais laikais vidurinės mokyklos suole, ir iki šiol ne ką težino apie rezistencijos laikotarpį bei partizanus. Kai ko nežino net tie, kurie tuo laikotarpiu domėjosi. Pavyzdžiui, pats būsimo filmo režisierius. Todėl sukurti tokį filmą Lietuvai, jo įsitikinimu, yra tiesiog būtina. Tuo labiau kad iki šiol partizanų tema turime tik vieną ideologiškai neiškraipytą vaidybinį filmą „Vieni vieni“, ir daugeliui ne paslaptis, kiek pagalių buvo sukaišiota į šio filmo kūrimo ratus.

Parengta pagal „Bernardinai.lt“

Vis sugrįžtu į jaunystę...

– Metai bėga, o praeities prisiminimai neblėsta, – sako neseniai aštuoniasdešimtmetį atšventusi kaunietė buvusi tremtinė Irena Kavaliauskaitė-Digrienė. – Žinoma, penkeri jaunystės metai prabėgo Sibire, teko dirbti sunkius darbus, gyventi pusbadžiu. Man trėmimo metu buvo devyniolika. Nuoskauda liko ir dėl to, kad 1951 metais, baigusį Ukmergės 2-ąją mergaičių gimnaziją (buvusią Prezidento Antano Smetonos), negavau man priklausiusio sidabro medalio. Mat abitūros rašinyje buvo viena klaida, ir ta pati – politinė, mat parašiau, kad komjaunimas vadovauja stalininėms statyboms, o reikėjo rašyti partija ir komjaunimas...

Petras ir Teklė Kavaliauskai kažkokiū būdu pateko į Rusiją, kur vyras dirbo ūkvedžiu, o žmona – ekonomė. Lyg tai Nižnyj Voločėke, Sibire, augino aštuonis vaikus, taupė, kad grįžę į Lietuvą nusipirktų ūkį. Teklė buvo kilusi nuo Utenos, našlaitė, tad gyventi mokėjo. Jiedu užsibrėžtą tikslą pasiekė: sugebėjo visus vaikus išmokslinti. Keturi sūnūs tapo inžinieriais, o keturios dukterys baigė gimnaziją. Vyriausiasis Mykolas (1891–1967), Irenos tėvelis, jai yra pasakojęs, kad bestudijuojant teko ir badauti, gyveno iš stipendijos, papildomai uždarbiavo. Kai susiruošė Kavaliauskai į Lietuvą (o tai galėjo būti apie 1928 metus), vargti čia beveik neteko. Petras ir Teklė Alkinės kaime, Želvos valsčiuje, Ukmergės apskrityje, nusipirko apie 60 hektarų žemės ūkį, pusę jo išnuomojo pusininkui, pasistatė gražius trobesius, prie senos trobos dviaukštį gyvenamąjį namą, taip pat tvartus, daržinę. Nors abu buvo baigę gimnaziją, be baimės ėmėsi ūkio darbų. Vaikai jau gyveno savarankiškai, padėjo ūkiui klestėti, daug jiems reikėjo dirbti, padėti lėšomis, nes jau Lietuvos nepriklausomybės pabaigoje senelis apako.

Mykolas, Irenos tėvelis, Rusijoje baigė kelių inžinerinį institutą. 1930 metais jau Lietuvoje vedė Mariją Zapolskaitę (1911–1995) iš Panevėžio, garbingos ir padoringos šeimos dukterį. Sako, jos tėvelis Antanas buvo Panevėžio policijos nuovados viršininkas, žmonos Aleksandro brolis Vincas Turčinskas – vicemeras Ukmergėje. Kai 1932 metais Kaune Kavaliauskams gimė duktė Irena, šeima sumanė persikelti į Ukmergę. Tėvelis įsidarbino kelių valdyboje, mama prižiūrėjo namus. Pasistatė didelį dviaukštį namą, kuris Ukmergėje ir šiandien stovi. Jau nepriklausomybės laikais jiems už turtą sumokėjo kompensaci-

ją – gal dešimtą dalį, kiek namas buvo vertas.

Irena yra išsaugojusi daug laimingos vaikystės prie didelio namo gražiame sode nuotraukų. Čia prabėgo jos vaikystė, Ukmergėje lankė mokyklą, gimnaziją.

Kiek tik galėjo, Mykolas padėjo senam tėvui ūkio darbuose Alkinėje. Į kaimą atvykdavo ne tik ilsėtis, bet ir per šienapjūtę, rugiapjūtę. Prie namų fotografavosi. De-

kelių statybos valdybos viršininkas. Dalis savomis rankomis pastatyto namo buvo konfiskuota, čia apgyvendinti kiti žmonės. Senelio Alkinės žemė buvo konfiskuota, name įrengta mokykla, senelis Petras jau buvo miręs, o močiutė Teklė turėjo ieškoti prieglobsčio pas dukteris.

Tų metų rugsėjį Mykolą pasikvietė į rajono partijos komitetą ir įsakė duoti valdybos sunkvežimius kolūkio

tik kiemą prie namo Ukmergėje.

1951 metų spalio 2-oios naktį prie Kavaliauskų namų Ukmergėje atvažiavo automašina su kareiviais ir stribais. Liepė per dvi valandas susidėti būtiniausias daiktus ir šiek tiek maisto. Sužinojo, kad dukters Irenos namuose nėra, nes ji studijuoja Kaune. Dar švisti nepradėjus, Mykolą ir Mariją nuvežė į Jonavos geležinkelio

Mykolas Kavaliauskas. 1932 metai

Kavaliauskų giminė Sodyboje Alkinės kaime. Irena pirmoje eilėje viduryje. 1939 metai

Irena (kairėje) su drauge Nijole prie Ukmergės 2-osios mergaičių gimnazijos. 1951 metai

ja, šiandien Želvos seniūnijos Alkinės kaimo teritorijoje nebeliko nė vienos sodybos... Sugrįžę iš Sibiro, Kavaliauskai namą Ukmergėje rado pavestą tribučiu gyvenamuojū...

Po gimnazijos baigimo, Irenai teko rinktis profesiją. Netekusi sidabro medalio, kurį gavusi būtų turėjusi lengvatų studijoms, kiek nusiminė. Buvo niūrūs 1951-ieji. Labai norėjo suprasti porceliano gamybos paslaptis, tad Kauno politechnikos institute tapo chemijos technologijų studente. Stojamuosius egzaminus išlaikė penketais. Apsigyveno instituto bendrabutyje Parodos kalno dešinėje, viename kambaryje kartu su dar trimis merginomis.

1951-aisiais Mykolas Kavaliauskas buvo Ukmergės

grūdams iš ūkių valstybei suvežti. Reikėjo pompastikos: išpuoštais sunkvežimiais, su šūkais ir plakatais gurguolė judėtų rajono keliais, o žmonės, negaunantys nė gramo grūdų už darbadienius, turėjo džiaugtis, kad prisideda prie socialistinės valstybės klestėjimo. Buvo pats kelininkų darbmetis prieš žiemos sezoną, atliekamo transporto nebuvo. Mykolas paskambino tuometiniam Lietuvos

SSR plentų valdybos viršininkui Vladislavui Martinaičiui (nuo 1955 metų – automobilių transporto ir plentų ministras). Tas patarė neskirti sunkvežimių, jei nuo to nukentės pagrindiniai darbai. Tad Mykolas partijos pirmajam sekretoriui ir pasakė: neduos, nes atliekamų automašinų neturi, o ir valdybos viršininkas V. Martinaitis nepritarė. „Tada pamatysi baltas meškas,“ – pagrasino sekretorius. Žmogus sunerimo, vėl paskambino Martinaičiui, tačiau tas jo sprendimui pritarė, liepė nesijaudinti.

Sovietiniais laikais partinė vadovybė turėjo neribotą valdžią. Kavaliauskų šeimą – tėvą, motiną ir dukrelę Irutę – kaip buožes įtraukė į tremiamųjų sąrašus, nors jie neturėjo nė aro dirbamos žemės, o

stotį, išlaipino. Buvo nurodyta į tremiamųjų vagoną skubiai pristatyti Ireną.

Buvo dar tik 6 valanda ryto, kai į studentų kambarį įėjo trys Kauno saugumiečiai ir paprašė parodyti dokumentus. Irenai liepė rengtis, susidėti daiktus į lagaminą. „Viliuku“ nuvežė į Gedimino gatvę buvusį milicijos skyrių. Čia suveždavo ir kitas tremiamųjų šeimas. Greitai visus išvežė į geležinkelio stotį, o Ireną iš Jonavos atsiųstu sunkvežimiu – prie tremiamųjų tėvų. Lydėjęs ją milicininkas nuėjo prie vagonų ieškoti Irenos tėvelių. Po pusvalandžio gyvuliniam vagonė glaudėsi jau visa šeima.

Apie gyvenimą tremtyje prie tolimosios Obės, Delovaja Bubravos gyvenvietėje, Tomsko srityje, Irena Kavaliauskaitė-Digrienė yra parašiusi atsiminimus, kuriuos „Tremtinys“ žada publikuoti, tai mes nusikelkime jau į 1956-uosius, kai Irena sugrįžo į Lietuvą.

Baigusią Tomsko kooperacijos technikumą, „Lietkoopsąjungos“ vyriausias buhalteris, į kurį mergina kreipėsi, norėdama sugrįžti į Lietuvą, pasiuntė ją dirbti į Ariogalos rajoną, kad „rajkooperatyve“ atidirbtų tada privalomus po mokslo baigimo trejus metus. Tuo metu tėveliai jau buvo Lietuvoje. Ministras V. Martinaitis neužmiršo

Mykolo Kavaliausko, pareigingo žmogaus – įdarbino jį Kauno kelių valdyboje, apgyvendino valdybos kontorose pastato dviejuose kambarėliuose Kranto alėjoje. Kiek vėliau suteikė butą Putvinskio gatvėje. Į Ukmergę Mykolas su šeima grįžti negalėjo, nes ten partijos komite te dirbo tie patys žmonės, apgaulės būdu ištrėmę juos į Sibirą.

Beje, Vladislovas Martinaitis (1910–1983) buvo kilęs iš Jonavos, geležinkeliečio šeimos. 1910 metais jo tėveliai Petras ir Pranciška su trimis vaikais buvo išsiųsti į Rostovą prie Dono, kur tais metais Vladislovas gimė. Baigė automobilių kelių institutą Rostove prie Dono, po karo sugrįžo į Lietuvą. Tai gal panašūs biografijos faktai juos suartino, kėlė užuojautą Mykolui ir jo be pagrindo nukentėjusiai šeimai.

Irena dirbo buhalterė, stengėsi, buvo gabi ir pareiginga. Tapo vyriausiąja buhalterė. Į Ariogalą mokyti tvarkyti buhalteriją važiavo specialistai iš kitų rajonų. Tik vietos „partkomas“ nenurimo, kvietė pokalbiui, skambino į Vilnių. Nurimo, kai pamatė moters darbo vaisius.

Ariogaloje Irena susipažino ir 1957 metais ištekėjo už Prano Digrio, kilusio iš Betygalos (jo močiutė Pranciška Gervienė-Siliūnaitė buvo mūsų dainiaus Maironio gimnaitė), Vilniaus universiteto absolvento, vėliau daug metų dirbusio Miestų statybos projektavimo institute. Po metų gimė sūnus Jolandas. Sūnui paaugus, Irena pradėjo neakivaizdiniu būdu studijuoti Maskvos kooperacijos institute. Panaikinus Ariogalos rajoną, buvo perkelta į Kauną, dirbo „Lietkoopsąjungos“ planavimo skyriaus viršininke, dėstė Kooperacijos technikume ir Kauno politechnikos institute iki pat 1992 metų, vėliau vėl buhalteriauvo. Irenos, kaip ir Prano, darbo stažas per 50 metų.

Irena ir Pranas Digriai šiuo metu sveikata pasigirti negali, tačiau juda, kruta, vis dar nori būti naudingi visuomenei. Irena yra buvusi LPKTS revizijos komisijos pirmininke, yra Kauno filialo valdybos narė. Pranas „Miestprojekte“ vadovaujama darbą dirbo net iki 70 metų. Džiaugiasi vaikaitėmis studentėmis Aušra ir Laura. Pirmoji studijuoja Kauno technologijos universitete, antroji – Kauno sveikatos mokslų universitete.

Susitikimas su Irena ir Pranu Digriais mane praturtino gerumu.

Stanislovas
ABROMAVIČIUS

Lietuvos banko istorijos žiupsnelis

Šių metų pabaigoje Lietuvos bankas minėjo veiklos 90 metų sukaktį. Ta proga mes, Lietuvos Sąjūdžio Kauno skyriaus žmonių būrys, norėdami arčiau susipažinti su lietuviškos bankininkystės istorija, apsilankėme senajame Lietuvosbanke. Pastaruoju metu čia vadovo pareigas ėjo Antanas Ivanauskas, nemažai pastangų įdėjęs įsteigiant Lietuvos banko filialinį lietuviškų pinigų istorijos muziejų. Neseniai įvykus Lietuvos banko struktūriniais pokyčiams, A. Ivanauskas paskirtas Grynųjų pinigų tarnybos kasos departamento direktoriumi.

Mūsų būrį sutiko čia dirbanti LB Kasos departamento Kauno grynųjų pinigų tvarkymo skyriaus specialistė Rūta Kupraitienė ir išsamiai supažindino ne tik su muziejaus ekspozicija, bet ir su paties pastato istorija, sukauptomis vertybėmis. Pastatą 1924 metais suprojektavo lietuvis architektūros profesorius Mykolas Songaila. Kertinis pastato akmuo buvo padėtas 1925 metų pradžioje. Statyba užtruko trejetą metų. 1928 metų gale jau pastatytus prašmatnius neoklasicizmo stiliaus banko rūmus pašventino prelatas Jonas Mačiulis-Maironis. Pastato viršutinį fasadą puošia 1926 metais sukurta tapytojo ir skulptoriaus Kajetono Sklėriaus skulptūrinė grupė, vaizduojanti dvi ūkininkes, darbininką ir karį. Tai Lietuvos žemės ūkio, pramonės ir karybos alegorijos. Sovietinę okupacinę valdžią nuolat erzino tos grupės skyde esantys Vytis ir Gedimino stulpai. Pagaliau neištvėrė: Kauno miesto kompartijos šulo Kazimiero Lengvino nurodymu skulptūrinė grupė turėjo būti sunaikinta. Ją išgelbėjo patriotiškai nusiteikęs tuometinis Kauno miesto paminklų apsaugos viršininkas Vytautas Kugevičius, neseniai išėjęs Amžinybėn. Apsauginiu tinkleliu lengvai užtinkuoti tik skyde esantys minėti Lietuvos valstybingumo simboliai, ypač gąsdinę sovietinę partokratiją.

Atgimimo pradžioje mano iniciatyva jie vėl buvo atidengti. Apskritai sovietmečiu vandintame SSRS valstybinio banko Kauno skyriuje – buvusiam Lietuvos banke pavyko gerai išsaugoti Nepriklausomybės laikų inventorių, meno kūrinius. Pavyzdžiui, visai nepažeista išliko banko vestibulio budinčiojo dalyje tos pačios jau minėtos dailininko K. Sklėriaus sukurtos skulptūrinės grupės sumažinta kopija. Tai, žinoma, priklausė nuo to meto skyriaus vadovų požiūrio. Banko va-

dovybė ne kartą, gal ir rizikuodama savo darbu bei asmeniniu saugumu ne tik sulaukė rūmų vidaus griovimą, bet ir vertino sąžiningą nesireklamuojančių idealistinio mąstymo žmonių darbą. Katalikų Bažnyčios vienuolei Teresėlei Oboliūtei, jau dabar išėju-

Ekskursijos dalyviai senojo Lietuvos banko vestibulyje

siai į Viešpaties namus, buvo patikėtas atsakingas ir didelio atidumo bei kruopštumo reikalaujantis banko vidaus kasų vedėjos darbas. Jos preciziškai tvarkingame buto kambarėlyje surengtą pietų ar vakarienės priedangos metu su dvasiškiais ir kitais patikimais žmonėmis ne kartą aptardavome laiko aktualijas, svarstydavome, kaip žadinti žmonių širdyse Tėvynės prisikėlimo viltį, aktyvesnę domėjimąsi Lietuvos istorija, sąmoningo tikėjimo vertybėmis. Visa tai stengėmės realizuoti per įvairius renginius, savo krašto pažinimo ekskursijas, paskaitas, parodas. Tokiuose renginiuose ne kartą dalyvavdavome ir pati tuometinio banko skyriaus vadovybė, net autobusą pažintinei dirbančiųjų ekskursijai paskirdavo. Taigi banke atsirado lyg filialinis aktyvas, be minėtos Teresėlės Oboliūtės, sudarytas iš profsąjungos pirmininkės Aldonos Grigaitienės, Janinos Samulienės, kurios kviesdavo mane vadovauti krašto pažinimo ekskursijai ar dalyvauti kituose renginiuose. Teko bendrauti ir su banko vadovybe. Jau prasidėjus Atgimimo bangai, skaitomos paskaitos „Lietuvos kelias“ metu paprasčiau atidengti Kajetono Sklėriaus skulptūrinėje grupėje užtinkuotus Lietuvos valstybės simbolius. Banko skyriaus valdytojas, dalyvavęs mano paskaitoje, visiems pa-

žadėjo tai padaryti. Žodį ištesėjo: netrukus skulptūrinė grupė su visais savo ženklais sušvytėjo tarsi sveikindama atgimusią Lietuvą. Dar ilgokai kai kurie banko darbuotojai tą skulptūrinę grupę vadino „Tamakausko“... Visada pagarbiai prisimenu buvusią

juosia ritmiškai išdėstyti keisonai, ištapyti mitologiniais ir istoriniais motyvais. Langų rėmai ažuoliniai, su bronziniais apkaustais. Posėdžių salė su išlikusiu autentišku baldų komplektu, pagamintu Klaipėdoje. Prie pailgo stačiakampio stalo stovi du dideli

Mackevičiaus, Kajetono Sklėriaus dailės kūriniai. Visi išlikę reprezentaciniai banko baldai – antikvariniai, pagal specialų užsakymą daugiausiai buvo pagaminti Kaune tuometiniame Kosto Petriko baldų fabrike.

Rūmų priestato pirmame aukšte buvo įrengti garažai. Ant stogo terasos žaliavo sodas.

Pirmasis Lietuvos banko valdytojas buvo sąžiningumu bei išmintimi garsėjęs Vladas Jurgutis – kunigas, ekonomikos profesorius, daugelio mokslinių straipsnių ir knygų bankininkystės tema autorius, Steigiamojo Seimo narys, užsienio reikalų ministras, Lietuvos mokslų akademijos pirmininkas, dar vadintas „Lito tėvu“. Jam buvo pavesta organizuoti Lietuvos bankininkystę. Lietuvos banko valdytojo pareigas ėjo nuo 1922 metų rugsėjo 28 dienos iki 1929 metų spalio 31 dienos. Vokiečių okupacijos metais kalėjo koncentracijos stovykloje Štuthofe. Buvo persekiojamas ir sovietinės valdžios. Netekęs darbo Vilniaus universitete, pragyveno iš menkos pensijos. Mirė 1966 metų sausio 9 dieną Vilniuje. Palaidotas Palangos kapinėse. Palangoje dar išlikęs medinis namas, prie kurio ant akmeninės paminklinės lentos parašyta: „Čia 1885 metais gimė ir vaikystę praleido ižymus Lietuvos finansininkas akademikas Vladas Jurgutis“.

Antruoju Lietuvos banko valdytoju nuo 1930 metų birželio iki 1938 metų rugsėjo dirbo advokatas Vladas Stašinskas, iki šio paskyrimo dirbęs vidaus reikalų ministru, valstybės kontrolieriumi. Mirė 1944 metų kovo 11 dieną Kėdainiuose.

Vladą Stašinską pakeitė Juozas Tūbelis. Jis banko valdytoju dirbo nuo 1938 metų spalio 1 dienos iki savo mirties – 1939 metų rugsėjo 30 dienos. 1929–1938 metais dirbo Ministru pirmininku ir finansų ministru, 1918 metais – pirmasis žemės ūkio ministras, 1919 metais vadovavo Švietimo ministerijai, 1923 metais įkūrė „Pienocentrą“, „Maistą“. Palaidotas Kauno senosiose kapinėse. Sovietų okupacijos metais kapines sunaikinus, J. Tūbelio palaikai perkelti į Panemunės kapines.

Paskutinis prieškarinio Nepriklausomos Lietuvos banko valdytojas nuo 1939 metų spalio buvo Juozas Paknys.

Zigmas TAMAKAUSKAS
(*Bus daugiau*)

banko skyriaus vadovybę: Antaną Junoką ir Vidą Zigmantą, sudariusius sąlygas patriotinei veiklai. Tuo tarpu netoli esančiame Vytauto Didžiojo karo muziejaus sode lyje ir pačiame muziejaus viduje direktoriaus, partokrato „revoliucionieriaus“ Jono Apuoko Maksimavičiaus iniciatyva vandališkai sugriauti lietuviams brangūs paminklai, sunaikintas Nežinomo kareivio kapas, muziejuje sunaikinti istoriniai tautos simboliai...

Pagrindinį banko pastato įėjimą iš Maironio gatvės puošia šešios puskolonės ir keturi bronziniai žibintai. Vestibulis papuoštas juodomis marmuro kolonomis ir krištoliniais sietyvais. Operacijų salėje, suskirstytoje į lankytojų aptarnavimo kabinas bei administracines patalpas, lankytojams įrengti autentiški krėslai. Salę juosia išpūdinga korintinė kolonada.

Rūmuose buvo įrengta Anglijoje pagaminta labai patikima apsaugos sistema. Seifines „Milners“ firmos pinigų saugyklos duris, sveriančias per tris tonas, su pakeliamu tilteliu buvo galima atrakinti tik trimis skirtingais raktais.

Į antrą rūmų aukštą pasikėlė 1936 metais amerikiečių firmos „Otis“ pagamintu ir iki šiol veikiančiu liftu. Antro aukšto galerija aptverta balto marmuro vertikalių stulpelių tvorele. Bankinių operacijų atlikimo salės lubas

krėslai, panašūs į karališkus sostus, ir dvylika mažesnių, simbolizuojančių pilnatvę. Salės lubos dekoruotos Rytų ornamentikos motyvais. Kabo dvidešimt metalinių šakų turintis sietyvas. Sienos dekoruotos šaltumą skleidžiančia mėlyna spalva.

Trečiojo aukšto salės lubos su dangų vaizduojančiu fragmentu ir 40 elektrinių žvakių sietyvas. Virš durų trikampiam ovale nutapytas Akropolis. Salės kairėje pusėje visada svečius sudomina buvęs LR Ministro pirmininko bei užsienio reikalų ministro Augustino Voldemaro elipsės formos darbo kabinetas su aukštu kupolu, papuoštu gėlių ornamentika. Buvo ir biblioteka. Dešinėje pusėje – buvęs priėmimų kambarys. Jį puošia dekoruotas plafonas, kompozicija su ištapytu Gedimino pilies vaizdu, ant ilgos grandinės kabantis šviestuvas ir paveikslas „Medžioklės scena“.

Visai banko rūmų apdailai naudotas natūralus ir dirbtinis marmuras, grindys daugiausiai išklotos metlacho plytelėmis ir parketu. Vidaus tapybinį dekorą kūrė dailininkai: Vladas Didžiokas, Petras Kalpokas ir Olga Dubenckienė-Kalpokenė. Rūmus puošia Justino Vienožinskio, Juozo Mikėno, Petro Rimšos, Kazio Šimonio, Antano Žmuidzinavičiaus, Jono Šileikos, Adomo Galdiko, Jono

Advento popietė „Iš kartos į kartą, iš širdies į širdį“

(atkelta iš 1 psl.)

Kol vaikai susikaupe dirbo, senjorai prisiminė savo vaikystės ir jaunystės Kūčias bei Kalėdų šventes pokario metais. Buvusi tremtinė Marija Šimkienė papasakojo vaikams, iš ko kūčiukus darydavo Sibire, kaip lietuviai tremtiniai stengdavosi išlaikyti Kūčių vakarienės tradicijas. Buvusi politinė kalinė Aldona Viltienė prisiminė savo Kūčias Marijampolės kalėjime, o Aldona Dzedulevičienė – studentų Kūčias pokario metais Kaune.

Kepamų kūčiukų neprailgo laukti, nes organizatoriai, žinodami, jog dauguma vyresniųjų žmonių mielai dainuoja partizanų dainas, pakvietė jų atlikėjus – Marijampolės kolegijos dėstytojus Bangulę ir Gintarą Difartus, kurių

atliekamos dainos palietė visų susirinkusių sielos stygas. Dainavo net ir vaikai, nors šių dainų žodžius ne visi moka, o vyresnieji pabaigoje neišlaikė – atsistojo ir susikibo rankomis.

Paskanavę tikrai gardžių, daugybės rankų pagamintų kūčiukų, atsigėrę spanguolių kisieliais šventės dalyviai dėkojo organizatoriams už sukurta nuoširdžią šventę ir skirstėsi kalbėdamiesi jau apie kitą susibūrimą.

Renginys finansuotas iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Pagyvenusių žmonių rėmimo programos, paremtas Labdaros ir paramos fondo „Sūduvos ateitis“, VĮ Kazlų Rūdos mokomojo miškų urėdijos medelyno.

Virginija SAMUOLIENĖ

Klaipėdos rajono filialo nariai lanko likimo draugus

Turime tradiciją prieš šv. Kalėdas aplankyti vyresnio amžiaus buvusius tremtinius ir politinius kalinius.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Klaipėdos rajono filialo nariai iš surinkto nario mokesčio kasmet nuperkame kalėdaičių ir šiek tiek vitaminų, kuriuos išdalijame lankydami namuose vyresnio amžiaus likimo draugus.

Šiemet su dovanomis sveičiavomės 26 buvusių politinių kalinių ir tremtinių namuose. Aplankytieji džiaugėsi, kad nėra pamiršti, kad galėjo pasikalbėti. Visiems linkime šventinės Kristaus ramybės šv. Kalėdų proga ir laimingų Naujųjų metų, sveikatos ir stiprybės.

Zina RAZUTYTĖ-
PETRIKIENĖ

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Klaipėdos rajono filialo nariai aplankė likimo draugus

Skelbimas

Gruodžio 27 d. (ketvirtadienį) 13 val. LPKTS Alytaus filialas kviečia į šventinį pagyvenusių žmonių susitikimą „Po Dainavos dangum“ Šaulių namuose. Dalyvaus Alytaus apskrities literatų klubo „Tėkmė“ pirmininkė ir klubo nariai, Jaunimo centro jaunųjų šokėjų studija „Rūta“. Koncertuos buvusių politinių kalinių ir tremtinių choras „Atmintis“. Norintieji kviečiami paskaityti poezijos, pasidalyti prisiminimais.

Kviečiame gausiai dalyvauti LPKTS narius, jų giminaičius ir visus geros valios žmones.

* * *
Gruodžio 27 d. (ketvirtadienį) 14 val. Šiaulių kultūros centro diskotekų salėje (3 aukšte) LPKTS Šiaulių filialas rengia „Tremtinių Kalėdas“. Atvykite su vaikiaičiais. Atsineškite lauknešėlius. Maloniai laukiame.

* * *
LPKTS Kauno filialas sveikina buvusius politinius kalinius, tremtinius ir jų šeimos narius gražiausių metų švenčių – šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga ir kviečia į LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune) vyksiančius renginius:

gruodžio 28 d. (penktadienį) 12 val. Kalėdų eglutė vaikams (su kvietimais);

gruodžio 29 d. (šeštadienį) 14 val. šventinė vakaronė „Tremtinio Kalėdos“. Vaisinimės atsineštomis vaisėmis.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

* * *
LPKTS būstinės salėje (Laisvės al. 39, Kaune, antrame aukšte) veikia paroda „Kalėdos – stebuklo laukimas“. Joje eksponuojami kalėdiniai priekario nepriklausomos Lietuvos atvirukai, Kalėdų laikotarpio nuotraukos ir atvirukai iš lagerių ir tremties bei savaitraščio „Tremtinys“ per 25 metus išleisti kalėdiniai numeriai. Kviečiame apsilankyti.

Patikslinimas. „Tremtinys“ Nr. 45 (1019) straipsnyje „Apie naują Seimo komitetų sudėtį“ skaitytojams pateiktas netikslumas. Seimo Ekonomikos komiteto pirmininku tapo ne K. Daukšys, bet R. Žemaitaitis, kuris beregint skandalingai nuskambėjo savo pareiškimu, jog Lietuva dėl atominės elektrinės uždarymo ir naujo bloko statybų turėtų ieškoti partnerystės su Rusija ir Baltarusija.

Atsirašome skaitytojui.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Jonas Kepalas
1917–2012

Gimė Debeikių valsč. Antanavos vien., ūkininkų šeimoje, auginusioje tris sūnus ir dvi dukteris. Tarnavo pasienio policijoje. 1940 m. apsigyveno Vilniuje. Tapo vargonininku, buvo įsitraukęs į pagrindinio veiklą. 1948 m. buvo areštuotas ir nuteistas 25 metams griežtojo režimo lagerio. Kalėjo Vorkutos lagerio 8 šachtoje. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Anykščių r., Andrioniškyje. Vargonininkavo Andrioniškio bažnyčioje.

Palaidotas Andrioniškio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų ir artimuosius.

LPKTS Anykščių filialas

Vladislava Matulionienė
1920–2012

Gimė Anykščių r. Surviliškių k. ūkininkų šeimoje, augo su seserimi Genute. 1945 m. buvo suimta ir nuteista. Kalėjo Permės sr. lageriuose. Išleista iš lagerio atvyko į motinos ir sesers tremties vietą – Irkutsko sr. Zalario r. Poslednij k. Tremtyje 1963 m. sukūrė šeimą. Į Lietuvą grįžo 1964 m., apsigyveno Jonavoje.

Palaidota Jonavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir artimuosius.

LPKTS Jonavos filialas

Jonas Kugys
1920–2012

Gimė Bičionių k. Anykščių r. ūkininkų šeimoje. Užėjus antrajai sovietų okupacijai 1944 m. rudenį įstojo į partizanų gretas. 300 jaunų vyrų būrys veikė Burbiškių miške, Anykščių valsč. Jonas buvo Žaliosios rinktinės kovotojas. 1946 m. legalizavosi. Gyveno Anykščiuose ir dirbo pašto skyriuje, radijo mazge. Buvo aktyvus partizanų ryšininkas. Jam suteiktas kario savanorio statusas. Buvo LPKTS Anykščių filialo narys.

Palaidotas Anykščių kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį, sūnus, vaikiaičius ir provaikiaičius.

LPKTS Anykščių filialas

Emilija Čepulytė-Lekštienė
1936–2012

Gimė Akmenės r. Medvalakių k. ūkininkų šeimoje. Lankė mokyklą, baigė keturias klases. 1949 m. ištremta į Sibirą – B. Ulujskij r. Krasnojarsko kr. 1961 m. grįžo į Lietuvą. Iš pradžių prisiglaudė pas gimines Akmenės r., vėliau apsigyveno Kuršėnuose. Isteikė, užaugino dukterį ir sūnų. Dirbo prekyboje. Buvo aktyvi LPKTS Kuršėnų filialo narė.

Palaidota Akmenės r. Kinkų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus, vaikiaičius, gimines.

LPKTS Kuršėnų filialas

Albertas Smailys
1962–2012

Gimė Magadane, buvusių politinių kalinių, Laisvės kovotojų Genės ir Broniaus Smailių šeimoje. Į Lietuvą su tėvais grįžo 1963 m., gyveno Jonavoje. Baigė Jonavos 4-ąją vidurinę mokyklą, Kauno radiotechninių matavimų technikumą. Dirbo Jonavos „Azote“ ir statybose. Sukūrė šeimą, užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidotas Jonavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame tėvus, žmoną, dukterį, sūnų ir artimuosius.

LPKTS Jonavos filialas

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. Nr. LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekčių atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB „Rinkos aikštė“, Jovainių g. 41, Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

Kaina 1,75 Lt

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Tiražas 2870. Užs. Nr.